

מדריך למורה

מערך שיעור זה הינו חלק מפעילות חודש תקומה וגבורה במערכת החינוך, העוסק בערכים המחברים בין העבר, ההווה והעתיד בצל האתגרים הנוכחיים שהמדינה מתמודדת עמם. לפניכם מדריך מקצועי המיועד לתמוך בהנחיית השיעור. המדריך נועד להציע הכוונה מתודולוגית ודגשים שיסייעו לכם בהובלת השיעור באופן מיטבי. אנו מזמינים אתכם להיעזר בחומרים אלו כמצפן מקצועי המותאם למטרות הלימודיות ולצרכי התלמידים. [למעבר למסמך מונגש](#)

במערך שיעור זה מוטמעת פרקטיקה משולבת בינה מלאכותית. [להעמקה בפרקטיקה](#)

הכנות מקדימות לשיעור:

לפני השיעור, יש לקיים שיח עם התלמידים על שימוש מושכל בכלי AI ולגבש קוד כיתתי לשימוש נאות. הכינו מראש:

- טקסט של השיר "ירושה" מאת חיים גורי.
- טקסט מקראי של עקדת יצחק (בראשית כ"ב – מצורף קישור במצגת להצגה בכיתה).
- ודאו גישה למחשבים/טאבלטים עם חיבור לאינטרנט וגישה לכלי AI מחוללי טקסט וכלי AI מחוללי תמונה.
- השיעור ידרוש גם לוח חכם או מקרן להצגת חומרים.

מדריך למורה

שקפים 10-11: שקפי הפתיחה

שקפי הפתיחה של השיעור. יש להציג את נושא השיעור ומטרות השיעור.

השיעור שלפניכם עוסק בשיר "ירושה" מאת חיים גורי דרך חיבור לעקדת יצחק, זהות ישראלית וזיכרון קולקטיבי. בעזרת כלים ספרותיים ודיגיטליים, כולל בינה מלאכותית, התלמידים ינתחו את השיר, יבחנו את מבנהו, את פרשנויותיו, יבחנו את משמעותו בימינו, בייחוד בהקשר לאירועי שבעה באוקטובר 2023.

מערך השיעור משלב דיון, יצירה וחשיבה ביקורתית, תוך כדי עידוד חשיבה עצמאית ושימוש ב-AI להעמקת ההבנה ולפיתוח גישות חדשות לפרשנות ספרותית. כמו כן, תמצאו בסיום הפעילות מבחר משימות יצירתיות, שאותן אפשר להתאים לפי רמות ולתחומי עניין שונים של התלמידים.

מדריך למורה

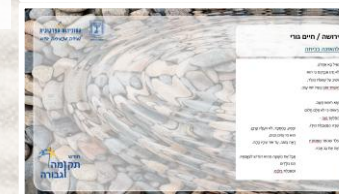
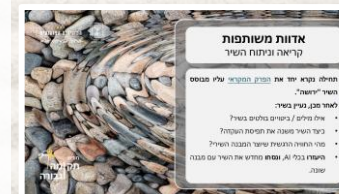
שקפים 12-14: אדוות ראשונות, פתיח (10 דקות)

בפעילות זו התלמידים נחשפים למושגי היסוד של השיר דרך שימוש בכלי AI מחולל שפה. הקפידו להשוות בין התשובות השונות שהתלמידים קיבלו ולהוביל דיון על מה שחסר בהבנה הממוחשבת. שימו דגש מיוחד על השאלה כיצד המושג "עקדה" הפך לחלק מהתרבות הישראלית, מעבר לסיפור המקראי. הדיון יכין את הקרקע להבנת השיר "ירושה" ומורכבותו.

שקפים 15-16: אדוות משותפות, חלק א': קריאה וניתוח השיר (45 דקות)

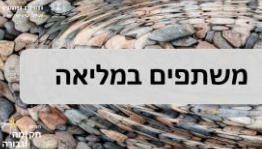
בחלק זה התלמידים מחברים בין הטקסט המקראי לשיר דרך קריאה וניתוח. התחילו בקריאה משותפת של סיפור העקדה, עם דגש על הנקודות המרכזיות שחיים גורי מתייחס אליהן בשירו. בעבודת הזוגות, כונו את התלמידים לזהות מילים וביטויים מהמקרא שמופיעים בשיר בהקשר שונה. דונו כיצד גורי משנה את הפרספקטיבה של הסיפור המקורי. השימוש ב-AI לשכתוב השיר נועד להמחיש כיצד המבנה הייחודי של "ירושה" תורם למסר שלו (זוהי משימה להרחבה).

שקפים 17-18: אדוות משותפות, פירוש השיר: מבנה ודרכי עיצוב בשילוב AI (30 דקות)

[illegible]

שקפים 19-20: רואים את השלם, השיר בראי אקטואליה – אירועי שבעה באוקטובר (25 דקות)

משתפים במליאה

רוצים את השלם
 חינוך ופיתוח – עקרונות חינוך מאתגרים

- התמחות בלמידה של 3-4 חודשים
- כל קבוצה תהיה AL (חברים נוספים את ההנהלה) "קבוצת חשיבה" תחת חסות ה"ישיבה"
- תכנון לימודי "מאבק" 2023
- ישיבה ואתגר (התמחות, עמלנות, אינטלקט, לימודי חסות, ביטחון)
- חשיבה נוספת, דיון יומי חשיבה נוספת בנושא כ"ב וההתמחותים בעיר לארבעים

התמחותים

החלמה
 וביטחון

מדריך למורה

הצעות נוספות להרחבה לפני סיכום השיעור:

בסיום שלב זה, אפשר להציע לתלמידים לבחור אחת או יותר מהמשימות היצירתיות הבאות להרחבת הדיון ולפיתוח חשיבה יצירתית:

1. השוואת פרשנויות באמצעות AI

- פרשנות בגישה היסטורית, אישית, פסיכולוגית – דוגמה [בקישור](#)
- הזינו את השיר לכלי AI ובקשו: "הצג פרשנות לשיר 'ירושה' בגישות שונות: היסטורית, אישית, פסיכולוגית".
- דיון: כיצד פרשנויות שונות משנות את הבנתנו את השיר? אילו זוויות פרשנויות חסרות?
- פרשנות מנוגדת באמצעות AI – דוגמה [בקישור](#)
- הזינו לכלי AI את השאלה: "האם אפשר לפרש את השיר כאופטימי?"
- דיון: האם אפשר לזהות אלמנטים מעוררי תקווה בשיר? האם התשובות של ה-AI מפתיעות?

מדריך למורה

2. כתיבה יצירתית

- כתיבת שיר תגובה מנקודת מבט של דמות אחרת (האיל, יצחק, אברהם). אפשר להיעזר ב-AI להצעת שורות פתיחה, אך יש לבקר ולשנות את התוצרים בהתאם לפרשנות אישית.
- כתיבת שיח רב-דורי בין דמויות על משמעות השיר: למשל, חיים גורי, אברהם אבינו, צעיר ישראלי בן ימינו וניצול שואה. אפשר להוסיף גם דמות עתידית משנת 2040 ולשאול: כיצד היא תופסת את "הירושה"? על התלמידים לשלב את קולם האישי בדיון ולהביע עמדה משלהם.
- "איך היה השיר נכתב היום?" - יצירת גרסה עכשווית של השיר.
- התלמידים יבנו פרומפט שינחה את AI ליצור גרסה חדשה לשיר בהתייחס לאתגרים חברתיים בני זמננו.
- רפלקציה: מה השתנה? מה נותר רלוונטי?

מדריך למורה

3. התאמה למדיה עכשווית: "אילו השיר היה..."

- פוסט ברשת חברתית
- עצבו את השיר כפוסט בפייסבוק, סדרת ציורים בטוויטר, סטורי באינסטגרם או פרסום ב-TIKTOK.
- דיון: איך הציבור היה מגיב? אילו האשטגים היו מתלווים אליו?
- מם אינטרנטי
- בחירת תבנית מם שמעבירה את המסר המרכזי של השיר.
- יצירת כיתוב מתאים לחלק העליון והתחתון של המם.
- ערוץ יוטיוב
- אילו סרטונים ושירים היו כלולים בערוץ המבוסס על השיר "ירושה"?
- כיצד הערוץ היה מתווך את השיר לדור הצעיר?

מדריך למורה

4. יצירת גלריה דיגיטלית - ייצוג חזותי של השיר באמצעות AI

- יצירת סדרת דימויים חזותיים (3-5) באמצעות מחוללי תמונות.
- כל דימוי יתייחס לאחד מהמושגים המרכזיים בשיר: "ראשית-אונן בעת יומו ערב", "הילד שהתר מאסוריו ראה את גב אביו", "הם נולדים ומאכלת בלבם".
- רפלקציה: כיצד הדימוי משקף את השיר ואת ההקשר הישראלי?
- אתגר: כיצד אפשר לשנות את הדימוי כך שישקף גם פרשנות אופטימית? לדוגמה: הפיכת ה"מאכלת" לסמל של תקווה – למה היא יכולה להפוך?
- תצוגה דיגיטלית: אפשר להציג את הגלריה בפלטפורמות דיגיטליות כמו מצגת Padlet, google slids, PPTX או בפורמט לתערוכה אינטראקטיבית.

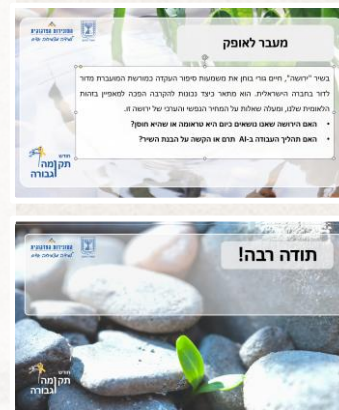
5. קישורים נוספים שיסייעו לכם

- [קישור](#) לפרשנות השיר "ירושה" מאת חיים גורי במרחב הפדגוגי.
- [קישור](#) למידע על חיים גורי במרחב הפדגוגי.

מדריך למורה

שקפים 21-22: מעבר לאופק, סיכום השיעור

- סכמו את השיעור כרצונכם. הובילו דיון רפלקטיבי שמחבר את הלמידה למשמעות אישית וקולקטיבית. השאלה על הירווה בטרומה או בחוסן מאפשרת לתלמידים לבחון את השיר דרך הפריזמה של הזהות הישראלית העכשווית. חשוב לאפשר מגוון דעות ולכבד את כל העמדות שיעלו. השאלה השנייה מעודדת רפלקציה על תהליך הלמידה עצמו והשימוש בטכנולוגיה. סכמו את הדיון בהדגשת הערך של שילוב בין הבנה אנושית לבין הכלים הטכנולוגיים בפרשנות טקסטים ספרותיים.
- בצעו סיכום והערכת השימוש ב-AI עם התלמידים:
- כיצד בדקתם את מהימנות התשובות שהופקו?
- האם ה-AI חוזר על פרשנויות מסורתיות או מציע חידוש?
- כיצד אפשר לזהות מידע מהימן לעומת פרשנות שטחית או חוזרת?
- מה למדתם בנושא ביקורת על מקורות מידע?

ספרות ממלכתי

ירושה / חיים גורי

בין עקדת יצחק, זהות ישראלית ותקומה

ניתוח ספרותי וחקר פרשנויות בעזרת בינה מלאכותית

מפגשים בחברה
הישראלית

ערבות
הדדית

הקשר
לעם ולמדינה

הנצחה
וגבורה

מטרות השיעור

הנצחה וגבורה, הקשר לעם ולמדינה

במהלך השיעור:

- **נעמיק** בהבנת השיר "ירושה" וזיקתו לעקדת יצחק והזהות הישראלית.
- **נשתמש** בכלי AI לניתוח מבנה השיר ופרשנותו.
- **נפתח** חשיבה ביקורתית להערכת הפרשנויות המופקות.
- **נבחן** את השיר לאור אירועי השבעה באוקטובר ומלחמת חרבות ברזל.

מפגשים בחברה
הישראלית

ערבות
הדדית

הקשר
לעם ולמדינה

הנצחה
וגבורה

אדוות ראשונות

נזין לכלי AI מחולל טקסט את השאלות הבאות:

- "כיצד היית מסביר את עקדת יצחק?"

- "מהי ירושה?"

- "מהי ירושה אישית?"

לאחר מכן, **נשתף** את התשובות שקיבלנו.

משתפים במליאה

אדוות ראשונות

- **חשבו** מה חסר בהבנת ה-AI לעומת הבינה אנושית?
- כיצד לדעתכם המושג "עקדה" מתקשר לתרבות הישראלית כיום?

אדוות משותפות

קריאה וניתוח השיר

תחילה נקרא יחד את הפרק המקראי עליו מבוסס השיר "ירושה".

לאחר מכן, נעיין בשיר:

- אילו מילים / ביטויים בולטים בשיר?
- כיצד השיר משנה את תפיסת העקדה?
- מהי החוויה הרגשית שיוצר המבנה השירי?
- היעזרו בכלי AI, ונסחו מחדש את השיר עם מבנה שונה.

ירושה / חיים גורי

להאזנה בכיתה

האיל בא אחרון.
ולא ידע אברהם כי הוא
משיב על שאלת הילד,
ראשית-אוננו בעת יומו ערב.

נשא ראשו השב.
בראותו כי לא חלם חלום
והמלאך נצב -

נשנה המאכלת מידו.

הילד שהתר מאסוריו
ראה את גב אביו.

יצחק, במספר, לא העלה קרבן.
הוא חי ימים רבים,
ראה בטוב, עד אור עיניו כהה.

אבל את השעה ההיא הוריש לצאצאיו.
הם נולדים
ומאכלת בלבם.

אדוות משותפות

פירוש השיר: מבנה ודרכי עיצוב בשילוב AI

היעזרו בכלי AI מחולל שפה, והשיבו על השאלות הבאות:

- מהו מבנה השיר וכיצד הוא משפיע על משמעותו?
- כיצד השימוש בפעלים בזמנים שונים (עבר מול הווה) תורם להבנת השיר?
- מה תפקיד הבית האחרון ומה תרומתו לחיזוק המסר?
- כיצד AI תרם להבנת מבנה השיר?
- מהם היתרונות והחסרונות של שימוש ב-AI בניתוח ספרותי?

משתפים במליאה

רואים את השלם

השיר בראי אקטואליה – אירועי השבעה באוקטובר

- **התחלקו** לקבוצות של 3-4 תלמידים.
- כל קבוצה **תזין** לכלי AI מחולל שפה את ההנחיה: "פרש את השיר 'ירושה' מאת חיים גורי בהקשר לאירועי אוקטובר 2023".
- **רשמו** את התשובות שקיבלתם, והתכוננו להציג אותן בכיתה.
- משימה נוספת: **צרו** דימוי חזותי במחולל תמונות שיחבר בין ההתרחשויות בשיר לאירועים אקטואליים.

משתפים במליאה

מעבר לאופק

בשיר "ירושה", חיים גורי בוחן את משמעות סיפור העקדה כמורשת המועברת מדור לדור בחברה הישראלית. הוא מתאר כיצד נכונות להקרבה הפכה למאפיין בזהות הלאומית שלנו, ומעלה שאלות על המחיר הנפשי והערכי של ירושה זו.

- האם הירושה שאנו נושאים כיום היא טראומה או שהיא חוסן?
- האם תהליך העבודה ב-AI תרם או הקשה על הבנת השיר?

תודה רבה!